

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
"Залатая літара" ў намінацыі "Найлепшая шматтыражная газета"

12 лютага 2010 года, № 2 (2018)

ФОТАФАКТ

Рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка і дырэктар Ізраільскага культурна-інфармацыйнага цэнтру Вольга Палашчук

Ізраільскі культурна-інфармацыйны цэнтр пры амбасадзе Дзяржавы Ізраіль у Беларусі 1 лютага ў падарунак кіраўніцтву БДУ ўручыў "дрэва сяброўства" – экзатычную пальму.

Акцыя прысвечаная старажытнаму ізраільскаму свята Ту бі-Шват і скіраваная на развіццё добрасуседства і супрацоўніцтва.

Ту бі-Шват – свята дрэў, сімвал пачатку вясны. Энцыклапедычныя даведнікі спасылаюцца на перыяд ранняга сярэднявечча, калі Ту бі-Шват азначаў "новы год дрэў". Традыцыя пасадкі дрэў у гэты дзень з'явілася толькі ў канцы XIX ст. Цяпер гэта свята прысвечана ахове прыроды і навакольнага асяроддзя.

КАНТАКТЫ

СЯБРУЕМ З "АЛЬ БААС"

Мемарандум аб супрацоўніцтве паміж Беларускам дзяржаўным універсітэтам і сірыйскім універсітэтам "Аль-Баас" падпісаны 3 лютага ў Мінску.

Завізіравалі дакумент рэктары дзвюх ВНУ акадэмік Сяргей Абламейка і доктар Амір Факхауры. У цырымоніі прынялі ўдзел таксама глава дэлегацыі Міністэрства вышэйшай адукацыі Сірыі, намеснік міністра доктар Абдэль Мунір Наджэм, прарэктар па эканоміцы і інвестыцыях БДУ Уладзімір Панарадаў.

Мемарандум накіраваны на развіццё міжнароднага супрацоўніцтва ў галіне адукацыі і навукі, у тым ліку прадагледжваецца абмен выкладчыкамі, супрацоўнікамі і студэнтамі, выкананне сумесных даследаванняў і праектаў, арганізацыя семінараў і канферэнцый.

Даведка

Універсітэт "Аль-Баас" заснаваны ў 1973 г. Ён размешчаны ў гарадах Хомс і Хама. Ва ўніверсітэце навучаюцца 78 700 студэнтаў. У яго структуры 24 факультэты, 5 інстытутаў, 3 навукова-даследчыя цэнтры.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

Чытайце ў нумары:

КРЫШТАЛЬ, ЯКІ ЗНОЙДЗЕ БАЗОН ХІГСА

Гутарка з загадчыкам лабараторыі кампутарнага мадэлявання фізічных эксперыментаў НДУ "Інстытут ядзерных праблем" БДУ Глебам ДРОБЫШАВЫМ пра тэндэнцыі сучаснай навукі

Стар. 2

КНІЖНЫЯ НАВІНКІ

РУП "Выдавецкі цэнтр БДУ" прадстаўляе ўніверсітэцкія выданні на XVII Мінскай міжнароднай выставе-кірмашы "Кнігі Беларусі – 2010"

Стар. 3

ВІВАТ, ЛІЦЭЙ!

Ліцэй БДУ адсвяткаваў свой 20-гадовы юбілей

Стар. 4

ВЕДАЙ НАШЫХ!

З Харбіна са шчытом

Каманда БДУ ўвайшла ў лік найлепшых камандаў свету, заняўшы 14 месца ў фінальных спаборніцтвах чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў (АСМ-ICPC), якія прайшлі ў Харбіне.

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт прадстаўлялі выхаванцы факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі (ФПМІ): Дзмітрый Багданаў (2 курс), Аляксей Лабанаў (5 курс) і Аляксей Тоўсцікаў (аспірант). Усяго ж у гэтых спаборніцтвах бралі ўдзел прадстаўнікі 103 краін Еўропы, Азіі, Амерыкі, Афрыкі і Аўстраліі. Медалі атрымалі каманды 13 універсітэтаў, якія рашылі 7 і 6 задач з 12. Нашым студэнтам зусім крыху не хапіла да пападання ў спіс прызёраў: хлопцам "паддаліся" 5 задач з 12. Прычым яны апырэдзілі ўсіх у рашэнні першай фінальнай задачы і за гэта былі адзначаны арганізатарамі спаборніцтваў.

Дарэчы, каманда БДУ адзіная з Беларусі, якая выйшла ў фінал сусветнага першынства.

Даведка

Камандны студэнцкія спаборніцтвы па праграмаванні маюць высокі статус і выклікаюць ва ўсім свеце вялікую цікавасць сярод студэнтаў, якія спецыялізуюцца ў галіне інфармацыйных тэхналогій. Іх яшчэ называюць "Бітвай інтэлектаў" ("Battle of the Brains").

Беларускія каманды пачалі свой удзел у гэтых чэмпіянатах толькі з 1995–96 гг. Добрыя вынікі студэнтаў БДУ былі станоўча ацэнены аргкамітэтам чэмпіянату, і ў 1998 г. ён атрымаў прэстыжны сертыфікат універсітэта-арганізатара АСМ-спаборніцтваў Заходняга рэгіёна (1/4 фіналу, Беларусь і краіны Балтыі). З гэтага часу факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі праводзіць адпаведны турнір.

Нашы студэнты заўсёды дамагаліся права ўдзельнічаць у фінале АСМ-чэмпіянату свету па праграмаванні. У 2004 г. каманда ФПМІ была залатым медалістам, у 2008 г. заваявала бронзавы медалі.

Ларыса ПЕТРАВЕЦ

СУПРАЦОЎНІЦТВА

Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт прыняты ў Еўрапейскую асацыяцыю ўніверсітэтаў (EUA).

Акно ў Еўропу

Гэтая найбуйнейшая міжнародная арганізацыя цесна супрацоўнічае з міжрадавымі структурамі Еўрапейскага Саюза, а таксама з еўрапейскімі ўстановамі і міжнароднымі асацыяцыямі, аказвае істотны ўплыў на развіццё вышэйшай адукацыі ў еўрапейскім рэгіёне.

Яна была заснавана ў 2001 г. у выніку зліцця Асацыяцыі еўрапейскіх універсітэтаў і Канфедэрацыі канферэнцый рэктараў Еўрапейскага Саюза. Асноўныя яе мэты – садзейнічаць развіццю ВНУ ў адпаведнасці з сучаснымі тэндэнцыямі вышэйшай адукацыі. Асацыяцыя аб'ядноўвае 800 удзельнікаў з 46 краін Еўропы.

Структура кіравання EUA ўключае прэзідэнта, калегію і савет. Найвышэйшым органам з'яўляецца Генеральная асамблея.

Прысутнасць у Еўрапейскай асацыяцыі ўніверсітэтаў дае права ўдзельнічаць у еўрапейскіх канферэнцыях, у праектах і даследаваннях у галіне развіцця вышэйшай адукацыі і ўніверсітэцкай навукі; у школах і семінарах, ва ўнікальных праграмах павышэння кваліфікацыі кіраўнікоў ВНУ; дае магчымасці абмену вопытам з вядучымі экспертамі, а таксама знаёміцца з апошнімі тэндэнцыямі ў развіцці вышэйшай адукацыі і навукі і перадавымі дасягненнямі еўрапейскіх ВНУ.

Удзел БДУ ў дзейнасці міжнародных арганізацый дазваляе ўдасканалваць сістэму падрыхтоўкі спецыялістаў з улікам патрабаванняў сусветнага рынку працы, павышаць якасць навучання і кіравання ВНУ і ў канчатковым выніку садзейнічае ператварэнню БДУ ў міжнародны навуковы і адукацыйны комплекс.

На сёння Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэтам уваходзіць у шэраг міжнародных універсітэцкіх сетак і асацыяцый:

1. Еўразійская асацыяцыя ўніверсітэтаў
2. Універсітэцкая сетка Цэнтральна-Еўрапейскай ініцыятывы (CEI UniNet)
3. Міжуніверсітэцкі цэнтр даследаванняў і супрацоўніцтва ва Усходняй і Паўднёва-Усходняй Еўропе (CIRCEOS)
4. Міжнародная Асацыяцыя па абмене студэнтамі для атрымання тэхнічных навыкаў (IAESTE)
5. Міжнародная асацыяцыя выкладчыкаў рускай мовы і літаратуры (МАПРЯЛ)
6. Еўрапейская сетка інфармацыйных цэнтраў па прызнанні эквівалентнасці кваліфікацый (удзельнічае РІВШ БДУ)
7. Сетка міжнародных цэнтраў рэлятывісцкай астрафізікі (ICRANet) і інш.

Паводле інфармацыі ўпраўлення міжнародных сувязяў

Весткі з рэктарата

РЭКТАР БДУ акадэмік Сяргей Абламейка 28 студзеня сустрэўся з Надзвычайным і Паўнамоцным Паслом Латвіі ў Беларусі Майрай Моры. Былі абмеркаваны перспектывы супрацоўніцтва ў галіне адукацыі, навукі і культуры паміж комплексам БДУ і Латвійскай Рэспублікай.

ПЕРШЫ прарэктар Міхаіл Жураўкоў 8 лютага сустрэўся з нямецкім палітыкам Анетэ Фугман-Хеесінг. Яна наведвала нашу краіну па ініцыятыве Фонду імя Ф. Эберта ў Мінску. Анетэ Фугман-Хеесінг дзейнічае ў камісіі па навуцы Парламента Берліна. Раней займала пасты міністра фінансаў федэральнай зямлі Гесен, бургамістра Берліна і інш.

ПРАРЭКТАР па вучэбнай рабоце Уладзімір Ключня 5 і 6 лютага ў Маскве прыняў удзел ва ўрачыстасцях з нагоды 50-годдзя Расійскага ўніверсітэта Дружбы народаў.

ДЭЛЕГАЦЫЯ Савета Еўропы на чале з кіраўніком Дырэктарата СЕ па пытаннях моладзі і спорту Ральфам-Рэне Вайнгертнерам 22 студзеня наведвала наш універсітэт. Госці правялі перамовы з кіраўніцтвам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта з удзелам прадстаўнікоў Міністэрства адукацыі Беларусі, а таксама пабывалі ў Інфапункце СЕ. Мэта візіту – азнаямленне з арганізацыяй працы з моладдзю, абмеркаванне ўжо дзейных пад эгідай Савета Еўропы праектаў у сферы моладзевай палітыкі, вызначэнне перспектыв і магчымасцяў удзелу ў іх студэнтаў.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Група вучоных навукова-даследчай установы “Інстытут ядзерных праблем” БДУ распрацавала монакрышталь PWO, які прыняты як базавы матэрыял для стварэння электрамагнітных каларыметраў калабарацый CMS і ALICE (ЦЕРН).

Крышталі на 98% складаюцца з металу (па вазе), але цалкам празрыстыя. У электрамагнітным каларыметры CMS утрымліваецца 80 000 крышталаў PWO, якія разам важаць як 24 дарослыя афрыканскія сланы. Яны не толькі выкарыстоўваюцца на вялікім адронным калайдэры, але і будуць устаноўлены на дэтэктарах новага эксперыменту ў Германіі PANDA (GSI).

Вынаходства нашых вучоных мае шырокі спектр дзеянняў. Такія крышталі могуць быць выкарыстаны ў сістэмах медыцынскай дыягностыкі,

сутнасці, вядуцца “па рэшткавым прынцыпе”.

Насамрэч, дынаміка навуковых даследаванняў мае дастаткова ўстойлівую паслядоўную структуру. Спачатку патрэбна правесці фундаментальныя даследаванні, каб мець магчымасць прыступіць да навукова-даследчых праектаў, а потым ужо да інжынерных распрацовак. І вельмі памылкова канцэнтравать усю ўвагу на апошніх і лічыць, што толькі яны важныя для жыцця, а папярэднімі можна грэбаваць. Фундаментальная навука якраз і стварае фундамент, на якім

Глеб ДРОБЫШАЎ

КРЫШТАЛЬ, які знойдзе базон Хігса

у дэтэктарах, якія прымяняюцца мытнікамі для прадухілення правозу несанкцыянаваных грузаў, і г. д.

Адметнае тое, што крышталі зроблены з новага матэрыялу – вальфрамату свінцу, які выпускае святло пры трапленні ў яго іанізацыйнага выпраменьвання або рыдьеактыўнай часціцы. Такое злучэнне, як вальфрамат свінцу, было вядомае і раней. У дадзеным выпадку ён мае іншую крышталічную структуру і іншыя ўласцівасці, якіх дабіліся дабаўленнем спецыяльных прымесаў. Для паскаральніка PANDA (GSI) прыйшлося яго кардынальна мадыфікаваць.

Дарэчы, крышталі PWO ўдзельнічае ў самых важных фундаментальных даследаваннях сучаснай навукі. Своеасаблівацю Інстытута ядзерных праблем з’яўляецца шчыльная сувязь тэарэтычных даследаванняў з эксперыментальнымі. Нездарма адзін з распрацоўшчыкаў крыштала, загадчык лабараторыі кампутарнага мадэлявання фізічных эксперыментаў НДУ “Інстытут ядзерных праблем” кандыдат фізіка-матэматычных навук Глеб ДРОБЫШАЎ пачаў нашу размову з разваг пра ролю фундаментальнай навукі.

– Ва ўсім свеце пануе утылітарны падыход да навукі. Лічыцца, што навука павінна працаваць толькі на атрыманне штохвілінных выгад у прамысловасці. А вось тэарэтычныя даследаванні на першы погляд здаюцца абстрактнымі, бо яны – не для паўсядзённага жыцця. Таму, па

трымаюцца як прыкладныя, так і інжынерныя распрацоўкі.

Фундаментальныя даследаванні – гэта заўсёды пэўны прарыў. У Рэзэрфорда, які ў 1919 г. растлумачыў рэакцыю дзялення ядзер, запыталі, у чым ён бачыць практычнае прымяненне свайго адкрыцця. Той адказаў, што сэнс у гэтым можа быць знойдзены праз 500 гадоў, а можа быць і пазней. Але не прайшло і 30 гадоў, як быў запушчаны першы атамны рэактар. Тое ж самае з тэарэтычнымі мэтамі, напрыклад, звязанымі з эксперыментамі на калайдэры.

Калі я скажу, што галоўная задача праекта CMS – пошук базона Хігса і даследаванні кварк-гліённай плазмы, то для спецыяліста гэта пусты гук. Сапраўды, такія абстрактныя рэчы нават для фізікаў-прыкладнікоў няважныя: будзе знойдзены базон Хігса ці не, адной часціцай больш, адной менш – ім усё роўна. Але фокус у тым, што мы сёння не ведаем, куды гэтыя адкрыцці прывядуць нас

гадоў праз дзесяць. Можа здарыцца, што на калайдэры будзе даказана, што такой элементар-

най часціцы, як базон Хігса, не існуе. На маю думку, гэта будзе самым цікавым. Дакладны доказ неіснавання нейкай часціцы, якая прадказана тэорыяй і якая, зыходзячы з сучасных тэарэтычных уяўленняў, павінна быць, азначае тое, што наша тэорыя была нейкім зручным інструментам на працягу пэўнага часу і дазволіла вырашыць некаторыя праблемы, але на самай справе з’яўляецца не канчатковай ісцінай, а толькі яе часткай, за якой мусіць ісці другая. Як правіла, у фізіцы новая тэорыя не адваргае папярэдняй, а змяшчае яе ў сабе як прыватны выпадак.

Можа здарыцца, што самі па сабе фундаментальныя даследаванні на адронным калайдэры не дадуць ніякага практычнага выніку. Аднак на іх падставе ўзнікне разуменне таго, што трэба ствараць зусім іншую тэ-

Апрацаваны крышталі PWO

орыю, новы падыход і, магчыма, з ім будзе зроблены прарыў у навуцы. Ніхто загадзя сказаць гэтага не можа. Таму фундаментальныя даследаванні – вельмі важная і цікавая рэч. Іх значнасць трэба падкрэсліваць асабліва зараз, калі відавочны зрух у бок кароткатэрміновай эфектыўнасці.

Вельмі важная функцыя фундаментальных даследаванняў у тым, што яны заўсёды аказваюцца за мяжой тэхналагічных магчымасцяў чалавечай цывілізацыі. Эксперымент на адронным калайдэры з’яўляецца лакаматывам, які цягне за сабой увесь тэхналагічны ланцужок і падывае тэхналогію на больш высокі ўзровень. У гэтым выпадку рэгістрацыя вынікаў ужо нават не ядзерных, а ўнутры-ядзерных рэакцый патрабуе распрацоўкі спецыяльнай тэхнічнай базы і эксперыментальнай апаратуры. Тэхнічны характарыстыкі калайдэра і ўмовы эксперыментаў паказалі, што не хапае многіх матэрыялаў і абсталявання. І вучоным прыйшлося іх вынайсці.

Наша група займаецца прыкладнымі навуковымі даследаваннямі, а часам нават проста навукова-даследчымі інжынернымі распра-

цоўкамі. Аднак мэтай гэтых распрацовак было стварэнне інструментаў, дэтэктараў, з дапамогай якіх будуць праведзены эксперыменты, цікавыя для інтэрпрэтацыі фізікаў-тэарэтыкаў. Без нас тэарэтыкі таксама зойдуць у тупік: у іх не будзе матэрыялу для разваг. Вялікая колькасць тэарэтычных даследаванняў вельмі часта заснавана на матэматычным апарате, зыходзячы з якога можна стварыць фактычна бясконцую колькасць тэорый, якія глумачаць працэсы, мадэлі. Аднак без эксперыменту нельга адказаць, якая з гэтых мадэляў правільная, а якая з’яўляецца толькі матэматычнай абстракцыяй, вынікам фантазіі вучонага. На шчасце, у нашым інстытуце вельмі добра збалансаваны тэорыя і практычныя работы. Ёсць людзі, якія на высокім узроўні могуць рабіць і тое, і другое. Вось такой адзінай камандай мы здольныя заставацца на плаву, дастаткова ўпэўнена адчуваць сябе ў цяперашніх умовах і мець нейкія рэсурсы для таго, каб працягваць фундаментальныя работы. І гэта нам дапамагае ў практычным аспекце.

Гутарыла Ганна ЛАГУН

Перавозка элемента дэтэктара вялікага адроннага калайдэра

ДАВЕДКА:

НДУ “Інстытут ядзерных праблем” створана 1 верасня 1986 г. Пастановай Савета Міністраў БССР.

Агульная колькасць супрацоўнікаў – 112 чалавек, сярод якіх 63 навуковыя супрацоўнікі (даследчыкі), 6 дактароў навук, 21 кандыдат навук.

Асноўныя кірункі навуковай дзейнасці НДУ “Інстытут ядзерных праблем”:

- даследаванні ў галіне ядзернай фізікі, фізікі элементарных часціц, космамікрафізікі і ядзернай астрафізікі;
- даследаванні экстрэмальнага стану рэчыва пры звышвысокіх тэмпературах і цісках і магнітнай кумуляцыі энергіі;
- новыя кампазіцыйныя матэрыялы, нана- і мікраструктураваныя матэрыялы;

– радыяцыйныя і ядзерна-фізічныя тэхналогіі з выкарыстаннем радыеактыўных крыніц, паскаральнікаў і ядзерных рэактараў; новыя метады вымярэнняў іанізацыйных выпраменьванняў.

Вучоныя НДУ “Інстытут ядзерных праблем” прыняты ў найбуйнейшыя міжнародныя калабарацыі:

- Аб’яднаны інстытут ядзерных даследаванняў (АІЯД), г. Дубна, Расія;
- Міжнародная калабарацыя па вымярэнні электрычных дыпольных момантаў (EDM Collaboration), Брукхэвен, ЗША;
- Кампактны міённы саленоід (CMS), ЦЕРН, г. Жэнева, Швейцарыя;
- праект PANDA GSI (г. Дармштат, Германія);
- LAPP (Лабараторыя фізікі часціц, г. Ансі-ле-В’е, Францыя);
- GSI-COSY (Інстытут ядзернай фізікі, г. Юліх, Інстытут фізікі Кёльнскага універсітэта, Германія).

ВЫСТАВЫ

Кожны год РУП "Выдавецкі цэнтр БДУ" прымае ўдзел у выставе-кірмашы "Кнігі Беларусі". Не стаў выключэннем і цяперашні: 10 лютага для ўсіх аматараў кнігі гасцінна расчыніў дзверы павільён Нацыянальнага выставачнага цэнтру "БелЭкспна" (вул. Я. Купалы, 27), дзе праходзіць XVII Мінская міжнародная выстава-кірмаш "Кнігі Беларусі – 2010".

КНИЖНЫЕ НАВИНКИ

У сваёй экспазіцыі Выдавецкі цэнтр БДУ пастараўся як найпаўней прадставіць увесь спектр кніжнай прадукцыі, выпушчанай у 2009 г. А гэта больш за 200 выданняў, у тым ліку навучальныя дапаможнікі па гуманітарных, эканамічных, юрыдычных і матэматычных навук, а таксама бізнэсе і менеджменце для студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў, навуковая, навукова-папулярная, даведчаная літаратура, навучальныя дапаможнікі для агульнаадукацыйных устаноў.

"Выстава-кірмаш дае магчымасць не толькі прадставіць сваю прадукцыю і даведацца, над чым працуюць нашы калегі-выдаўцы, але і непасрэдна пазнаёміцца з нашымі чытачамі, пацікавіцца іх меркаваннем наконт нашых выданняў і, натуральна, прыняць яго да ўвагі", – адзначаў Андрэй Карпіловіч, дырэктар РУП "Выдавецкі цэнтр БДУ". Андрэй Аляксандравіч заўважыў, што асабліваю цікавасць выклікалі апошнія кніжныя навінкі. Гэта навучальныя дапаможнікі "Інфармацыйныя тэхналогіі для фінансавых менеджэраў" пад рэдакцыяй А.І. Змітровіча, "Адміністрацыйнае права. Частка 2. Адміністрацыйна-дэліктнае права. Агульная частка" А.М. Крамніка і шматлікія іншыя. Акрамя таго, нашы выдаўцы падрыхтавалі для наведнікаў выставы дзве прэзентацыі. 10 лютага ўсе, каго цікавіць тэорыя і практыка кіравання зменамі ў бізнэсе, мелі магчымасць сустрэцца з коучам і бізнес-кансультантам У.Я. Глушаковым, які прадставіў свой навучальны дапаможнік "Кіраванне зменамі" і адказаў на пытанні. 12 лютага ў канферэнц-зале НВЦ ў рамках прэзентацыі навучальнага выдання "Педагагічныя гульні і тэхнікі. Скарбонка метадаў і практыкаванняў" для ўсіх, хто ўжо стаў або плануе стаць педагогам, адбыўся майстар-клас, які правёў адзін з аўтараў кнігі – загадчык кафедры моладзевай палітыкі РІВШ кандыдат культуралагічных навук Л.С. Кажуховская.

Удзел у выставе "Кнігі Беларусі–2010", якая праходзіць 10–14 лютага ў Мінску, бяруць 26 краін. Свае стэнды прадстаўляюць 619 экспанентаў. Мерапрыемства карыстаецца вялікай папулярнасцю. Летась, да прыкладу, кніжны форум сабраў каля 40 тыс. зацікаўленых. Сёлета ганаровым госцем форуму стала Францыя. Ад яе на беларускай выставе – пісьменнікі, афарміцелі кніг. Яшчэ адзін буйны экспанент – Расія, і, вядома ж, свае навінкі дэманструюць беларускія выдавецтвы.

Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ

УШАНАВАННІ

ДЗЕНЬ БЕЛАРУСКОЙ НАВУКИ

Да дня беларускай навукі адзначаны поспехі вучоных Белдзяржуніверсітэта. Цырымонія ўзнагароджання адбылася 29 студзеня на ўрачыстым рэспубліканскім сходзе навуковай супольнасці, які прайшоў у актавай зале ліцэя БДУ.

Граматамі Міністэрства адукацыі Беларусі ўзнагароджаны вядучыя навуковы супрацоўнік НДІ ФХП кандыдат хімічных навук Георгій Шчукін і старшы навуковы супрацоўнік факультэта радыёфізікі і электронікі Аляксандр Ліпніцкі; Ганаровымі граматамі Беларускага рэспубліканскага фонду фундаментальных даследаванняў – загадчык НДЛ біяфізікі і біятэхналогіі кандыдат біялагічных навук Уладзімір Зорын і доктар філалагічных навук прафесар Барыс Норман; Ганаровай граматы Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях удастоена вядучы навуковы супрацоўнік НДІ ФХП кандыдат хімічных навук Вольга Ігнашавая; Ганаровай граматы Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі – вядучы навуковы супрацоўнік НДІ ФХП доктар хімічных навук Міхаіл Арцём'еў і кандыдат біялагічных навук дацэнт біялагічнага факультэта Вера Анохіна, Ганаровай граматай Вышэйшай атэстацыйнай камісіі ўзнагароджана доктар сацыялагічных навук прафесар Ларыса Цітарэнка.

Вучоныя комплексу БДУ адзначаны таксама родным універсітэтам: 22 чалавекі ўдастоены Ганаровых грамат, 28 – грамат БДУ, а яшчэ 4 вучоным уручана Падзяка рэктара.

Паводле інфармацыі НДЧ-ГУН

НЕ ПРАМІНІЦЕ!

КИТАЙСКА-СЛАВЯНСКИЯ ПАРАЛЕЛИ

Добры падарунак атрымалі ўсе, хто цікавіцца міфалогіяй, старажытнай і сучаснай культурай народаў свету. У Выдавецкім цэнтры БДУ ўбачыла свет кніга прафесара Таццяны Шамякінай "Традыцыйны кітайскі календар і славянскія міфалагічныя паралелі".

Гэта выданне арыгінальнае і па змесце, і па форме. Яно складаецца з 12 нарысаў, аб'яднаных тэмай усходняга народнага календара. У кожным нарысе распавядаецца пра жывёл-сімвалы, якія вызначаюць спецыфіку кітайскага календара, аналізуецца стаўленне да іх славян, прасочваецца сувязь славянскай і кітайскай культур. Выданне насычанае вельмі багатай і малавядомай шырокай публіцы інфармацыяй, цікавымі гіпотэзамі, якія датычацца міфалагічнай спадчыны еўрапейскіх і азіяцкіх народаў, шматлікімі фактамі з гісторыі літаратуры і мастацтва, аднак пры гэтым яно чытаецца лёгка і нязмушана. Аздоблена кніга маляўнічымі ілюстрацыямі – гэта шматколерная і манаколерная выразка з паперы сімвалаў традыцыйнага кітайскага гараскопа, сугучнага з традыцыяй "Календара Хань". Гэтыя шэдэўры прыкладнога мастацтва Кітая былі прадстаўленыя Рэспубліканскаму інстытуту кітаязнаўства імя Канфуцыя БДУ Дзяржканцылярыяй КНР.

Запрашаем у нашы кніжныя павільёны па цікавую кнігу!

Таццяна ЯНЧУК, галоўны рэдактар Выдавецкага цэнтру БДУ

АБ'ЯВЫ

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСІТЭТ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС на замаяшчэнне пасады:
ЗАГАДЧЫКАУ КАФЕДРАУ: геаграфічнай экалогіі, дынамічнай геалогіі, глебазнаўства і геалогіі, мікрабіялогіі, радыяцыйнай хіміі і хіміка-фармацэўтычных тэхналогій, фізічнай хіміі, гісторыі беларускай мовы,
ПРАФЕСАРАУ КАФЕДРАУ: геаметрыі, тапалогіі і метадыкі выкладання матэматыкі, эканамічнай геаграфіі замежных краін, беларускай літаратуры і культуры,
ДАЦЭНТАУ КАФЕДРАУ: тэарэтычнай і прыкладной механікі, ураўненняў матэматычнай фізікі, агульнага землезнаўства, глебазнаўства і геалогіі, батанікі, генетыкі, мікрабіялогіі, біяхіміі, агульнай экалогіі і метадыкі выкладання біялогіі, фізічнай хіміі, англійскай мовы і моўнай камунікацыі, літаратурна-мастацкай крытыкі, замежнай журналістыкі і літаратуры,
СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАУ КАФЕДРАУ: агульнай матэматыкі і інфарматыкі, вышэйшай алгебры, геаграфічнай экалогіі, крынізнаўства, англійскай мовы і моўнай камунікацыі, перыядычнага друку, тэлебачання і радыёвяшчання, нямецкай мовы,
ВЫКЛАДЧЫКАУ КАФЕДРАУ: гісторыі журналістыкі, перыядычнага друку, нямецкай мовы,
АСІСТЭНТА КАФЕДРЫ глебазнаўства і геалогіі.
Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.
Адрас: 220030, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5-а, упраўленне кадраў, тэл. 209-54-36.

ЮРЫДЫЧНЫ КАЛЕДЖ БДУ

АБ'ЯЎЛЯЕ КОНКУРС на замаяшчэнне пасады:
ДАЦЭНТА кафедры сацыяльна-гуманітарных дысцыплін – 1.
Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.
Адрас: 220007, г. Мінск, вул. Камсамольская, 21.
Тэл.: 220-29-46, 328-55-34.

РЭСПУБЛІКАНСКИ ИНСТИТУТ ВЫШЭЙШАЙ ШКОЛЫ

ФАКУЛЬТЭТ ПАВЫШЭННЯ КВАЛІФІКАЦЫІ І ПЕРАПДАРХТОЎКІ запрашае на павышэнне кваліфікацыі ў сакавіку 2010 г. выкладчыкаў і спецыялістаў устаноў адукацыі па наступных кірунках:
– Стварэнне і развіццё сістэмы межджменту якасці ва ўстановах адукацыі ў адпаведнасці са стандартам ISO 9001 (для кіраўнікоў і спецыялістаў устаноў адукацыі) – 01.03-05.03.
– Праца педагога з адоранай асобай (для сацыяльных педагогаў, педагогаў-псіхологаў, выкладчыкаў ВУН, ССНУ) – 09.03-19.03.
Для папярэдняга запісу ў групы тэл.: 222-83-03, 200-20-47.
Наш адрас: 220007 г. Мінск, вул. Маскоўская, 15; РІВШ, каб. 320, 319; тэл./факс 200-25-51.

Віншваем калектыў Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы з 70-годдзем з дня заснавання! Жадаем творчага плёну, дабрабыту, поспехаў у навучальнай і навуковай працы! Спадзяёмся, што цеснае супрацоўніцтва нашых універсітэтаў будзе спрыяць далейшаму развіццю абедзвюх ВУН і сістэмы аичиннай вышэйшай адукацыі ў цэлым!
Рэктарат Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

СПОРТПЛЯЦОЎКА

Падведзеныя вынікі спартакіяды "Здароўе" сярод супрацоўнікаў Белдзяржуніверсітэта.

Пераможцам стала каманда кафедры фізічнага выхавання і спорту. На другім месцы – фізічны факультэт, на трэцім – радыёфізікі і электронікі. У

спартакіядзе ўдзельнічала 17 камандаў, якія прадстаўляюць структурныя падраздзяленні БДУ. Спартборніцтвы праходзілі на працягу мінулага года

па 8 відах спорту: армрэстлінгу, валеболе, гравым спорце, міні-футболе, настольным тэнісе, плаванні, стрытболе і шахматах.

Узнагароджвалі пераможцаў 6 лютага ў межах акцыі "Дні здароўя", якая прайшла з 5 па 7 лютага ў САК "Брыганціна" (Радашковічы). Падчас яе ўніверсітэцкія работнікі прадэманстравалі спартыўную падрыхтоўку ў асабістых спаборніцтвах па лыжах, валеболе, настольным тэнісе, б'ярдзе і шахматах. Найлепшыя атрымалі граматы, дыпламы і сувеніры. Акрамя таго, аматары спорту пабачылі і культурную праграму.

"Дні здароўя" – акцыя прафсаюзнай арганізацыі супрацоўнікаў БДУ, якая праводзіцца ў мэтах прапаганды здаровага ладу жыцця і фізічнай культуры.

Алена МАРЦУЛЕВІЧ
Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Членства БДУ ў Еўрапейскай асацыяцыі ўніверсітэтаў – БелТА (09.02), БелаПАН (09.02), "Мінск-новости" (09.02); tut.by (09.02); sb.by (09.02); naviny.by (09.02); "Знамя юности" (09.02); "Рэспубліка" (10.02).
Рэктар БДУ Сяргей Абламейка пра тое, як здаваў сесію ў студэнцкія гады – "Вечерний Минск" (27.01).
Паспяховы ўдзел каманды ФПМІ БДУ ў чэмпіянаце свету па праграмаванні сярод студэнтаў – БелТА (05.02); tut.by (05.02).
Інтэрв'ю з дырэктарам Выдавецкага цэнтру БДУ Андрэем Карпіловічам – "ліМ" (05.02).
Падпісанне дамовы аб супрацоўніцтве паміж БДУ і сірыйскім універсітэтам "Аль-Баас" – "Мінск-новости" (04.02); БелТА (03.02).
Пра святлодыёдныя святлафоры новага пакалення для кіравання дарожным рухам, распрацаваныя вучонымі БДУ – "Рэспубліка" (04.02).
Уручэнне "Дрэва сяброўства" рэктару БДУ Ізраільскім культурна-інфармацыйным цэнтрам пры пасольстве Ізраіля ў Беларусі – БелТА (01.02); "Знамя юности" (02.02).
Пра спектакль "Зімы не будзе" студэнцкага тэатра БДУ "На балконе" – "Народная газета" ("Союзное вече" 28.01-03.02).
Пра ўраджэнцаў Туркменістана братоў Юмудавых – студэнтаў БДУ – "Знамя юности" (22-28.01).
Юбілей ліцэя БДУ – sb.by ("Советская Белоруссия", 29.01); "Мінск-новости" (29.01); mssng.ru; "Мінский курьер" (04.02).
Дзейнасць НДІ ФХП БДУ ў рабоце над праектамі Беларускага рэспубліканскага фонду фундаментальных даследаванняў – "Веды" (25.01).
Поспехі ліцэістаў БДУ ў міжнародных алімпіядах у 2009 г. – "Настаўніцкая газета" (26.01).
Пра аспірантку фізічнага факультэта БДУ Людмілу Ляшэнку, якая стала ступендыяткай спецфонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь – "Народная газета" (23.01).
Пра гэтыя і іншыя падзеі паведамлялася таксама на беларускіх тэле- і радыёканалах.
Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

ДАЛУЧАЙЦЕСЯ!

Механіка-матэматычны факультэт у рамках агульна-універсітэцкай праграмы арганізаваў для магістрантаў, аспірантаў і маладых супрацоўнікаў 25–28 студзеня на базе САК "Брыганціна" III Міжнародны навуковы семінар па сучасных праблемах матэматыкі і механікі.

ШКОЛА МАЛАДЫХ ВУЧОНЫХ

Лекцыі чыталі вядучыя навукоўцы з Вялікабрытаніі, Германіі, Украіны, Літвы, Польшчы (прафесары Уладзімір Кісіль, Юрый Лучко, Сяргей Плакса, Антанас Лаурынчыкас, Уладзімір Міцюшаў). Таксама ў семінары прымалі ўдзел аспіранты і дактаранты з Украіны, Літвы, Польшчы. Адкрыў мерапрыемства першы прарэктар Міхаіл Жураўкоў. Ён жа выступіў з дакладам па актуальных праблемах механікі ў БДУ. Адбыліся круглыя сталы на тэмы праблем прыцягнення моладзі ў навуку і распрацоўкі сумесных навуковых праектаў.

Мерапрыемства з'яўляецца элементам агульнай праграмы правядзення семінараў, калёквіумаў, кароткатэрміновых навуковых школ для маладых вучоных, выкладчыкаў, аспірантаў і таленавітых навучэнцаў БДУ.

Яе мэта – павышэнне навуковага прафесійнага ўзроўню маладых вучоных; азнамленне іх з перадавымі дасягненнямі ў розных галінах ведаў у форме лекцый вядомых вучоных Беларусі і іншых краін; усталяванне прамых кантактаў са сваімі маладымі калегамі з розных краін для актывізацыі міжнароднай навуковай дзейнасці.

Ганна КАРАЛЁВА,
старшыня Савета
маладых вучоных БДУ

НА ЗАМЕТКУ!

На здароўі не прынята эканоміць, а падмурак моцнага здароўя – правільнае харчаванне. У навасельцаў інтэрната №11 з'явілася дадатковая падстава для радасці: 8 лютага тут адкрыўся яшчэ адзін пункт РВУП "Камбінат грамадскага харчавання БДУ". У кафэ-сталовай можна смачна і нядорага паабедаць з 11.00 да 17.00 – разнастайны пералік першых і другіх страў на любы густ, сокi, гарбата, свежая здоба. Для тых, хто проста жадае перакусіць, працуе буфет, дзе можна набыць ёгурты, тварожныя сыркі, прысмакі, паспытаць духмяную каву, піццу і шмат чаго іншага. Дарэчы, буфет да 28 лютага ў парадку эксперыменту працуе з 11.00 да 21.00 – калі студэнты будуць яго заўсёдынікамі, то ён працягне працу ў тым жа рэжыме.

ІНТЭЛЕКТУАЛЬНЫЯ ГУЛЬНІ

Мадэлюем Еўрапейскі суд

Упершыню Беларусь прадстаўленая на самым буйным і прэстыжным міжнародным спаборніцтве па еўрапейскім праве European Law Moot Court Competition.

Штогод у конкурсе ўдзельнічаюць каманды з дзяржаў-членаў ЕС, з Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, ЗША, Аўстраліі, Канады і іншых краін. Дадзенае спаборніцтва ўяўляе сабой навучальны судовы працэс па мадэлі Суда Еўрапейскага саюза, у рамках якога разглядаецца гіпатэтычная судовая справа. European Law Moot Court Competition скаладаецца з пісьмовага і вуснага этапаў.

Сёлета, нягледзячы на вялікую колькасць удзельнікаў і высокую якасць прадстаўленых пісьмовых прац першага этапу, беларуская каманда ў складзе студэнтаў 5 курса спецыяльнасці міжнароднае права факультэта міжнародных адносін БДУ Драбянкова Ігара, Капскай Алесі, Карлюка Максіма і Мустафэвай Дар'і ўвайшлі ў лік 48 найлепшых камандаў свету. Такім чынам,

наша каманда возьме ўдзел у рэгіянальным фінале, які адбудзецца 18–21 лютага 2010 г. у CEU San Pablo University ў Мадрыдзе. У падрыхтоўцы ёй дапамагаюць выкладчыкі факультэта міжнародных адносін М.В. Юр'ева і А.І. Анішчанка пры фінансавай падтрымцы Офіса АБСЕ ў Мінску. Спадзяёмся, што наступ беларускай каманды ў дадзеным конкурсе стане чарговым крокам на шляху збліжэння Беларусі і ЕС, асабліва ў рэчышчы развіцця ўзаемадачынненняў і рэалізацыі праграмы "Усходняе партнёрства".

Алесь КАПСКАЯ,
член каманды ФМА

ВІНШУЕМ!

Ліцэй БДУ 4–6 лютага адсвяткаваў свой юбілей: роўна 20 гадоў прайшло з моманту ўтварэння знакамітай беларускай навучальнай установы.

ВІВАТ, ЛІЦЭЙ!

ДЗЕНЬ ПЕРШЫ. КАНЦЭРТНЫ

Урачыстыя мерапрыемствы распачала дырэктар ліцэя БДУ Таццяна Калевіч. Яна не толькі павіншавала навучэнцаў і выкладчыкаў са знамянальнай падзеяй, але і адзначыла непаўторнасць самога імянінніка: "Ліцэй – гэта такая навучальная ўстанова, лепш за якую прыдумаць проста немагчыма. Яе можна толькі ўдасканалваць, з яе можна толькі браць прыклад, за ёй можна толькі паўтараць. І тое, як мы ўсе ведаем, копія заўсёды саступае арыгіналу". Пасля сардэчных слоў дырэктара і шквалу няўмоўных апладысmentaў усе як адзін стоячы заспявалі гімн роднага ліцэя.

На пытанне: "Як адсвяткаваць юбілей?" кожны клас (усяго іх 7) адказаў па-рознаму. Вось і атрымалася, што канцэрт быў насычаным і рознабаковым. Музычныя творы, песні, танцы, гумарыстычныя замалёўкі і выступ ліцэйскага клуба КВЗ "Ювентус" – таленты навучэнцаў выяўляюцца не толькі ў вучобе!

Выкладчыкі, якія, дарэчы, таксама ніколі не абыходзяць бокам святы, і ў гэты раз спрычаліся да канцэрту. Яны падрыхтавалі свае музычныя нумары, а іх гумарыстычная пастаноўка п'есы "Паўлінка" проста зачаравала ўсю залу!

Завяршыўся канцэрт джазавай кампазіцыяй "3 Днём нараджэння, ліцэй!" у выкананні навучэнцаў.

Пасля імпрэзы ліцэістаў чакала дыскатэка.

ДЗЕНЬ ДРУГІ. НАВУКОВЫ

Наступны дзень быў прысвечаны навуцы. З раніцы прайшла штогадовая навукова-практычная канферэнцыя "Першы крок у навуку". На ёй ліцэйцы прадставілі даследчыя праекты па розных кірунках: фізіка-матэматычным, хіміка-біялагічным, філалагічным, гістарычным і нават спартыўным.

Увечары актывая зала ліцэя зноў сабрала гасцей. Узнагароджанні настаўнікаў за шматгадовую і плённую працу, віншаванні калег з аналагічных навучальных устаноў з Расіі, Украіны, Казахстана – ліцэй ізноў даказаў, наколькі ён гасцінны. Уважлілі імянінніка дырэктары ліцэя Беларуска-Расійскага ўніверсітэта

Ігар Голікаў, брэсцкага ліцэя № 1 Святлана Сямёнава, мінскага ліцэя № 2 Галіна Багамолова, намеснік дырэктара гомельскага ліцэя Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Сяргей Гарыцкі.

Юбіляр мае добрых сяброў за межамі нашай краіны. Напрыклад, са шведскай школай горада Векша ліцэй супрацоўнічае ўжо больш за 15 гадоў. Намеснік дырэктара гэтай школы Іаакім Свенсан таксама завітаў да сяброў на свята.

Не абмінуў увагай мерапрыемства і рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка. Ён ўспомніў, як калісьці, у 1996 г., яго сын спрабаваў паступіць у гэтую навучальную ўстанову. Але скончылася ўсё няўдала: іспыты былі "праваленыя". Затое родную школу хлопец скончыў ужо з залатым медалём! Тым не менш было відаць, што Сяргей Уладзіміравіч любіць ліцэй і сапраўды ганарыцца ім: "Калі ўзяць карону БДУ, то ліцэй – гэта самы прыгожы дыament, самы яркі, вядомы ўсім".

Дэкану ўсіх факультэтаў, а таксама папярэдні дырэктар ліцэя (1992–2004), а зараз дырэктар Нацыянальнага інстытута адукацыі Генадзь Пальчык, і першы намеснік міністра адукацыі нашай краіны Аляксандр Жук далучыліся да віншаванняў.

Але самы цудоўны падарунак паднесла прарэктар Беларускага дзяржаўнага інстытута павышэння кваліфікацыі па навучальна-метадычнай працы і сертыфікацыі Неаліна Прохарчык: "Мне сёння вельмі прыемна ўручыць ліцэю дакумент, які сведчыць, што сістэма менеджменту якасці гэтай навучальнай установы адпавядае патрабаванням міжнароднага стандарту ISO 9001. Гэта перамога ўсяго вашага калектыву!".

ДЗЕНЬ ТРЭЦІ. СПАРТЫЎНЫ

Апошні дзень свята быў прысвечаны спартыўным спаборніцтвам.

Пачалося ўсё з эстафеты. Тры каманды: выкладчыкаў, адзінаццатых і дзесятых класаў. 11 выпрабаванняў. Напружаная барацьба, сканцэнтраваныя сілы і ўвага, эмацыянальная падтрымка заўзятараў. І перамога дастаецца... выкладчыкам! А насамрэч, вядома, сяброўству.

Дырэктар Ліцэя БДУ Таццяна КАЛЕВІЧ атрымлівае сертыфікат якасці

У якасці прызоў кожная каманда атрымала футболкі і салодкія падарункі. Дарэчы, апроч "герояў-эстафетнікаў", былі ўзнагароджаны ў гэты дзень і ліцэйцы, якія маюць поспехі ў розных відах спорту.

Валейбол працягнуў дзень. Каманда вучняў і каманда выкладчыкаў ізноў сустрэліся ў

спартзале. І зноў сур'ёзная барацьба, і зноў амаль роўныя сілы. Аднак... 2:1 на карысць выкладчыкаў.

Завяршыліся святочныя мерапрыемствы сустрэчай выпускнікоў у КЗ "Мінск".

Марына САВІЦКАЯ
Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

Даведка

Ліцэй БДУ ўтвораны ў 1989 г. Ажыццяўляе навучанне па наступных профілях: фізіка, матэматыка, хімія, біялогія, філалогія і гісторыя. Набор навучэнцаў адбываецца на конкурснай аснове па выніках заключнага этапу Рэспубліканскай алімпіяды і адкрытых рэспубліканскіх прадметных алімпіяд "Абітурыент ліцэя". Навучанне разлічана на два гады.

Ліцэй мае выдатную базу: 10 педагагічных кафедраў, 24 класы, 28 кабінетаў, 2 лекцыйныя залы з новым праекцыйным абсталяваннем, канферэнц-зала, 2 кампутарныя класы, медыятэка, спартыўная зала з трэнажорамі, зала харэаграфіі, канцэртная зала, зімовы сад, сталовая і кафэтэрыя для выкладчыкаў і навучэнцаў, інтэрнат для іншагарадных ліцэістаў. Тут створана і паспяхова працуе сістэма пазакласнай працы па прадметах. Вынікі яе вельмі значныя: навучэнцы ліцэя БДУ за 20 гадоў заваявалі 1006 дыпламаў рэспубліканскіх алімпіяд, 74 з іх – у 2009 г. Ураджаюць поспехі ліцэістаў на міжнародных алімпіядах – 134 медалі, сярод якіх 15 залатых.

За гады працы ліцэй БДУ скончылі каля 4 тыс. вучняў, больш за 600 з іх – з залатымі і сярэбранымі медалямі. Практычна ўсе выпускнікі ў год заканчэння ліцэя працягваюць вучыцца ў ВУН рэспублікі і за мяжой. Каля 75% паступаюць у БДУ. 400 ліцэістаў сталі лаўрэатамі спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы таленавітай моладзі.

Дасягненні ліцэя БДУ атрымалі высокую ацэнку ўрада нашай краіны. У 2004 г. ліцэю была прысуджаная прэмія ўрада РБ "За дасягненні ў галіне якасці", а ў 2007 г. званне лаўрэата было пацверджана.